

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΣΕΡΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ-ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Περίοδος Β — Έτος Δον (16ον) | ΑΡΙΘ. 11 (620) | Σάββατον, 23 Φεβρουαρίου 1919.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΥΜΑΣ: Παιδαγωγικά Πειράματα.
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ: Contemplation (Ποίημα).
ΑΥΡΑ ΘΕΡΟΥ: Ἡ Πρόστυχη Στρατιωτικὴ Χορωδία.
ΓΚΗΙΤΕ: Μινιόν (Συνέχεια. — Μεταφρ. Ηλ. Π. Β.)
ΜΑΡΙΝ ΣΑΜΠΑ: Δὲ Φτάνει! (Ποίημα).
ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ: Τῆς Ξενητιᾶς (Ποίημα).
ΒΡΙΟΛΛΕΤ ΚΑΙ ΣΑΙΝΤ-ΓΙΛΛΗΣ: Ὁ Νέος Ρωσσι-
 κὸς Ὕμνος (Μουσικὴ καὶ στίχοι. — Μεταφρ.
 Ρήγ. Γκόλφης).

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ Πράγματα.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Τὰ Πρῶτα Σαββατόβραδα.
Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ: Ἀρχιλόχεια.
Λ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ: Τὸ Κοινωνικὸ Πρόβλημα. (Συνέ-
 χεια).
Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ: Τελεολογία.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ. — Ἑλληνικὴ φιλο-
 λογία. — Ξένη Φιλολογία. — Χωρὶς Γραμματό-
 σμιο.

ΕΤΟΙΜΑΣΘΗΤΕ

ΔΙΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΤΩΝ

75,000,000

Τιμὴ ἐκδόσεως δραχ. 95.

Ὀνομαστικὴ ἀξία ἐκάστης ὀμολογίας δραχ. 100,

ΤΟΚΟΣ 6%

Ἐξόφλητις δι' ἑξαμηνιαίων κληρώσεων εἰς τὸ ἄρτιον.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ - ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ, ΑΘΗΝΑΙ.

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥ κ. LOUIS ROUSSEL

—Και τώρα τί κάνετε ;
 —Τέλειωσα μιὰ «Γραμματική Περιγραφική τῆς Ρωμαϊκῆς Γλώσσης».
 —Γιατί ὄχι Ἑλληνική ;
 —Ἑλληνικὲς γλώσσες ὑπάρχουνε πολλές. Ρωμαϊκὴ λέμε τὴν ἰωρδινή.
 —Εἶναι μεγάλη ;
 —Ἀπάνου ἀπὸ 400 σελίδες. Μὲ τὸ τυπικὸ τῆς καὶ μὲ τὰ παραδείγματα παρμένα ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖδες τοὺς Ἕλληνας.

—Στὴ «Ρωμαϊκὴ Γραμματικὴ» οὐς ἔχετε παραδείγματα ;

—Βέβαια. Ἀπὸ τοὺς καλοὺς συγγραφεῖδες. Τὸν Παλαιᾶ, τὸν Καρκαβίτσα, ἀπὸ τὸ «Νουμᾶ» καὶ ἄλλους. Οὐ, πολλὰ παραδείγματα.

(Ἀθήναι)

“ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ,”

Εἰς τὸ χθὲς κυκλοφοροῦσαν φύλλον τοῦ «Νουμᾶ», ἐδιάβασα ἓνα κομμάτι σατυρικὸ μὲ τὸν τίτλον ὁ «Ακαδημαϊκὸς πόλεμος» καὶ μὲ τὴν ὑπογραφήν Πικραγκάθης, τὸ ὁποῖον μᾶς ἔκαμεν δημολογουμένους τὴν ἐντύπωσιν, ἐνὸς πνευματικοῦ θριάμβου. Ἴδού λοιπὸν ὅτι ἡ δημοτικὴ μας ἡμπορεῖ περίφημα νὰ ἐτυπηρετήσῃ κάθε λογοτεχνικὸν εἶδος, ἀρκεῖ ἐκείνος ποὺ τὴν μεταχειρίζεται νὰ εἶναι λογοτέχνης μὲ γούστο, πνεῦμα καὶ ψυχὴν. Καὶ ἀναμφιβόλως ὁ Πικραγκάθης ἔχει ἀπ’ ὅλα.

Τὸ ἀνηλεὲς δὲ κορυφαῖομα τῶν διαφόρων σατιμιάκων τῆς σκέψεως μᾶς εὐχαρίστησεν ὅπως ἰδιαιτέρως, καθ’ ὅσον ἔπρεπε νὰ γραφῆ ὁ «Ακαδημαϊκὸς πόλεμος» εἰς τὸν «Νουμᾶν» διὰ νὰ καταλάβωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἐκτὸς τῆς λογοτεχνικῆς κινήσεως τοῦ τόπου μας ὅπως μωρία καὶ πωχαλαζονία βασιλεύει εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς διανοίας τῶν περιφρονημένων αὐτῶν νεοελλήνων διανοουμένων.

(Νέον Πνεῦμα)

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ε. ΠΟΥΑΣΣΟΝ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

(Β^α ἔκδοσις)

Πουλιέται σὲ ὅλες τὶς Νεολαίεσ καὶ Τμήματα τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος.

Στὴν Ἀθήναι : Ὁδὸς Εὐριπίδου 14.

Ἡ «Νουμᾶ» ἀναγγέλλει καὶ πρὶν κάθε νέο βιβλίον, ποὺ δύο ἀντίτυπα του θὰ σταλοῦν σὲ γραφεῖά του. Ἀμα σταλῆ ἓνα ἀντίτυπο θὰ τὸ ἀναγγεῖ μόνον.

ΛΑΧΕΙΟΝ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ἡ Πρῶτη κλήρωσις τοῦ Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων θὰ γίνῃ ἀνυπερθέτως τὴν Κυριακὴν 24 Φεβρουαρίου 1919 (9 Μαρτίου 1919).

Σύνολον κερδῶν δραχμαὶ 200,000

Μέγα κέρδος δραχμαὶ 80,000

„ΠΥΡΣΟΣ“

ΜΗΝΙΑΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Διευθυντής: ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

Ἡ «Πυρσός» εἶναι τὸ φιλολογικὸ ὄργανον τῶν νέων. Βγαίνει κάθε μῆνα καὶ πουλιέται σ’ ὅλα τὰ κίονα καὶ τὰ κεντρικώτερα βιβλιοπωλεῖα 1 δρ. τὸ τεῦχος. Ἡ συνδρομὴ του εἶναι 8 δρ. γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ. χ. 10 γιὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΗΘΕΝ 10.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ (Αραγαστασίου 4. Τηλφ. 13-37)

ΥΪΗΜΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ (Λεωφ. Μ. Στοῦς 24. Τηλ. 2-74)

ΠΡΟΪΚΑΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ἦτοι: Ἀγοραπωλησία Συν/τος. Ἐκδόσεις ἐπιταγῶν. Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ/σμοὶ ἐπὶ ἐνεχύρω καὶ ὑποθήκῃ. Πιστώσεις πρὸς εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων (Crédits documentaires). Εἰσπράξεις καὶ προεξοφλήσεις γραμματίων. Ἀγοραπωλησία χρηματιστηριακῶν ἀξιών. Φύλλαξις ἀξιών. Παραλαβὴ ἀποταμίσεως καὶ πώλησις ἐμπορευμάτων διὰ λ/σμὸν τρίτων. Προκαταβολαὶ ἐπὶ ἐμπορευμάτων καὶ φορτωτικῶν. Ἐκδόσεις δανείων. Καταθέσεις ὑπὸ τοὺς καλλιτέρους ὅρους. Ταμιευτήριον 4 1/2%. Ἐκδόσεις δανείων.

Ναυτιλιακαὶ ἐργασίαι καὶ ἀντιπροσωπεῖαι ἀσφαλειῶν.

Ἰδρυσις καὶ ὁργάνωσις ἐταιρειῶν ναυτιλιακῶν, μεταλλευτικῶν, βιομηχανικῶν, γεωργικῶν, ἐμπορικῶν καὶ συμμετοχῆ εἰς τοιαύτας.

Ἀντιπροσωπεῖαι Ἐργοληψίαι.

ΕΤΟΙΜΑΣΘΗΤΕ

ΔΙΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΤΩΝ 75 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α^{ΟΝ} (17^{ΟΝ})

Ἀθήναι, Σάββατον 23 Φεβρουαρίου 1919

ΑΡΙΘ. 11 (620)

Ἀναγκαζόμαστε ἀπὸ σήμερον νὰ περιορίσουμε τὶς σελίδες τοῦ «Νουμᾶ» σὲ δώδεκα, ἀπὸ δεκάξη ποῦ-βγαίνε ὡς τώρα, γιατί ὁ Νόμος..... πού ψηφίστηκε πρόπερσι ἀπὸ τὴ Βουλὴ, ἐπιβάλλει στὰ περιοδικὰ νὰ μὴν περνοῦνε στὸ χαρτί τους τὶς διαστάσεις 51X70. Ἡ θερμὴ ὑποδοχὴ ποῦκαμὲ ὁ Ἑλληνικὸς ἀναγνωστικὸς κόσμος στὸ «Νουμᾶ», μᾶς ἔδωκε τόσο κουράγιο, ὥστε εἶχαμε τὴ διάθεση νὰ διπλασιάσουμε τὶς σελίδες του, ἀντὶ νὰ τὶς λιγοστέψουμε, μὰ ὁ Νόμος δὲ χωρατεύει πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα κι' ἀναγκαζόμαστε νὰ ὑποταχθοῦμε σ' αὐτόν. Ὅταν καταργηθεῖ αὐτὸς ὁ περιοριστικὸς Νόμος, ἐξῆ μῆνες, θαρροῦμε, ἔστερ' ἀπὸ τὴν ὑπογραφή τῆς εἰρήνης, τότε ὁ «Νουμᾶς» θὰ εἴη ἐλεύθερος νὰ ξαναρθεῖ στὸ πρῶτο του σχῆμα καὶ νὰ τὸ μεγαλώσει ἀκόμα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ

Δημοσιεύουμε μιὰ σελίδα τοῦ Ἀλέκου Θεοδωρίδη πού εἶναι ὁ γιὸς τῆς Κυβέλης. Ἡ σελίδα αὐτὴ εἶναι μιὰ ἔκθεση προσωρισμένη γιὰ τὸν καθηγητὴ του, τὸ διηγηματογράφου Κώστα Παφορίτη πού ἔδω καὶ λίγους μῆνες τοῦ δίνει ξεχωριστὸ μάθημα λογοτεχνικό. Τὸ παιδί αὐτὸ, ὄχι παραπάνω ἀπὸ 14 χρονῶνε, γράφει, καθὼς βλέπουμε οἱ ἀναγνώστες μας, τὴν ἀληθινὴ δημοτικὴ με σύστημα καὶ με τάξη, ἄξια νὰ τὴν ζηλέψουμε καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους. Δημοσιεύουμε τὴν ἔκθεση τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ γιὰ νὰ δείξουμε πῶς με μιὰ μεθοδικὴ διδασκαλία μπορεῖ νὰ μάθουνε τὰ παιδιὰ νὰ γράφουνε τὴν ἀληθινὴ δημοτικὴ καὶ ὄχι τὴ μιμητὴ πού θέλουνε νὰ μᾶς μιᾶσουνε στὰ σκολιά. Τὴ δημοσιεύουμε ἀκόμα γιὰ νὰ πειστοῦνε οἱ δασκάλου μας πῶς τὸ πρόβλημα τῆς καλῆς ἔκθεσης — πρόβλημα ἄλυτο ὡς τὴν ὥρα γιὰ τὴν ἐκπαίδευσί μας — δὲν εἶναι μόνο ζήτημα ἀπλῆς μεθοδολογίας ὡπὼς τοὺς κοπανᾶνε οἱ σοφοὶ παιδαγωγοὶ μας, μὰ ζήτημα γλωσσικὸ, δηλαδὴ ψυχολογικὸ. Τὰ ἄλλα ἔρχονται ὕστερα.

Περὶ τὸ νὰ σημειώσουμε πῶς καὶ τὸ παιδί αὐτὸ ἔγραφε πρῶτα γλώσσα ἀνακατεμένη δηλαδὴ μιμητῆ. Ἀξίζει νὰ τὸ παρακολουθήσουμε γιατί φαίνεται πῶς κατὰ κράτος μετὰ μέσα του.

ΤΙ ΜΑΣ ΕΚΑΝΕ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Καθόμουνα στὸ ντιβάνι καὶ κοιτοῦσα ἔξω τὸν κόσμο. Ἡ βροχὴ ἔλεγε πῶς. Οἱ διαβάτες πε νοῦσανε βιαστικοί. Οἱ αὐλοῦντες τους ζῆγορ φιζόντανε πάνω στὴν ἀσφαλτο πού γυλιζε ἀπὸ τὴ βροχὴ.

Τὴ κράτα πού μου φωνάτανε κείνη τὴ βραδυὰ ἡ κάμαρα. Τὴ εἶχε ἡ καλλιτέρα τί εἶχα κι' ἐγὼ δὲν ξέρω. Με πείραζε τὸ φῶς στὰ μάτια, με πειράζανε ὅλα.

Κάποιος ἔπαιζε στὸ πιάνο τὸ «Σ' ἀγαπῶ.» Ἄλλες φορὲς μ' ἄρρεσε, μὰ τότε μοῦ φάνηκε σάν κούνο, σαχλό.

Φώναζε τὴν ὑπηρετρία καὶ τῆς εἶπα ν' ἀνάψη τὴ θερμάστρα.

Ἐίχαμε μιὰν ἠλεκτρικὴ μικρὴ θερμαστρουῖλα πού μόλις τὴν ἔβαζε σὲ μιὰ πύρρα, ἔξέστανε, κι' ἔξέστανε πάλι ὡραία.

Μὰ κείνη τὴ μέρα ἀντὶ νὰ με ζεστάνη μ' ἔκανε νὰ αἰστανόμην ἀνατριχίλες.

Ὅχι, ὄχι, κάρτηνε ἀπὸ δῶ τῆς εἶπα, προτιμῶ ἔτσι.

Ἡ ὑπηρετρία τὴν πῆρε. Ἐμείνα μόνος μου.

Ἀχ, τί ζέστη πού αἰστανόμουνα τώρα πού τὴν πῆρε...

Ἄθελα τὸ χέρι μου ἔπεσε στὸ κουμπὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ. Τὸ γύρισα. Ὅλα βυθιστήκανε στὸ σκοτάδι. Μὰ αὐτὸ μ' εὐχαριτοῦσε περισσότερο.

Τὰ μάτια μου πέσανε κἀπὶ στὸ δρόμο. Μὰ δὲ βρήκανε αὐτὸ πού ζητοῦσανε καὶ κλείσανε βίαια. Τότε ἄρχισα νὰ σκέφτομαι με τὴ φαντασία μου.

Ἐβλεπα ἕνα δρόμο γιομάτο λάσπη καὶ νερό. Ἐίτανε θεασκόντινος. Κάπου κάπου μόνο ἕνα θαμνὸ φαναράκι ἔρχιχε τὸ λιγνὸ του φῶς. Πού καὶ πού κἀνας διαβάτης περνοῦσε βλαστημώντας τὴ λάσπη καὶ τὸ νερό πού τοῦ ἔφτανε ὡς τὸν ἀστράγαλο.

Ἐπειτα ἡ φαντασία μου ἔτρεχε ἄλλου.

Ἐβλεπα μιὰ μικρὴ καμαρουῖλα. Στὴ μέση τοῦ τραπεζιοῦ ἢ μικρὴ λαμπτίσα με τὸ κρᾶσινὸ τῆς ἀμπαζούρ ἔχινε τὸ γλυκὸ τῆς φωτιάς τριγύρω. Στὴ γωνιά δυὸ μεγάλα κούτσουρα τριζοβολοῦσανε γλυκὰ στὸ τζάκι σκορπιζοντας γύρω στὴν κάμαρα μιὰ γλυκιά κι' ἀπαλούτσικη ζεστασιά.

Τὴ ζεστά, τί γλυκὰ πού φαινότανε ὅλα τὰ πράματα. Τὴ διφοροῦσα ἀπὸ τὴ δική μας τὴν κάμαρα...

Κείνη τὴν ὥρα κάποιος τραγουδοῦσε στὴν ἀπέναντι ταβέρνα τὸ «Ἄει ἡ νεότης πᾶει.»

— Ἀχ, τί δίκη πού ἔχει, σκέφτηκα.

Πάνε, πάνε αὐτὰ τὰ χρόνια. Οὐκ ἔσται τὸ ξαναδῶ πᾶ. Οἱ ἀθρώποι προ δεύουνε. Πολιτισμὸς σοῦ λέει ὁ ἄλλος!

Ὁ ἠλεκτισμὸς φέγγει καλλιτέρα, τί μᾶς νοιάζει δὲ δὲν εἶναι ὡς τὸς;

ΑΛ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

CONTEMPLATION

Ὅπως τὸ κύμα στὸ γιαλὸ χτυπᾶ,
Ἐτσι χτυπᾶ ἡ καρδιὰ σάν ἀγαπᾶ.
Κι' οὔτε ζητᾶ κι' οὔτε ρωτᾶ γιατί
Καὶ πῶς καὶ τί....

Παίξουν σάν τ' ἄστρα ἀπάνω στὰ νερά
Τοῦ ἡλίου οἱ ἀχτίδες, — ἔτσι κι' ἡ χαρὰ!
Βαθεῖα εἶν' ἡ πίκρα πού μᾶς τυραννεῖ
Καὶ σκοτεινὴ.

Πέρα εἶν' τοῦ πόθου τὸ νησί, κι' ἀχνὸ
Φαντάζει πού ἀκουμπᾶ στὸν οὐρανὸ:
Κι' οὔτε ζητῶ νὰ φύγω ἀπ' τὴ στεριά, —
Μ' ἀπὸ μακριά:

Σὰ νέφος πουπουλένιο, φωτερό
Στὸν οὐρανὸ καὶ τὴ ζωὴ θωρῶ,
Κι' οὔτε ρωτῶ γιατί καὶ πῶς γερνᾶ
Καὶ πού περνᾶ.

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΜΟΥΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΠΡΟΤΥΠΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ

Παράλληλα με την Πρότυπη Στρατιωτική 'Ορχήστρα ο κ. Καλομοίρης ώργάνωσε την Πρότυπη Στρατιωτική Χορωδία, που έδωσε τελευταία ένα κονσέρτο στη σάλα του 'Ωδείου. Την έγυμνασε ο κ. Σκλάβος με περισσή προσοχή και επιμέλεια. Μας έπαρουσίασε ένα ωραίο πρόγραμμα, πολύ μελετημένο, πολύ καλά εκτελεσμένο. Είπαμε «Δόξα σοι ο Θεός, έχουμε χορωδία. 'Ο τόπος πολιτίζεται.» Και όμως πέντε μέρες αργότερα θά ήταν αδύνατο να δοθῆ αὐτὸ τὸ κονσέρτο. 'Αποστρατεύονται οἱ τραγουδιστάδες, λείπει ἡ στρατιωτικὴ ἐπιβολή, τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς συγκρατήσῃ.

Εἶναι δυστυχῶς ἡ τύχη κάθε προσπάθειας γιὰ νὰ ὀργανωθῇ μιὰν ἀνδρική ἢ γυναικεία χορωδία στὸν τόπο μας. Κάθε τόσο μιὰ μουσικὴ θέληση κατορθώνει νὰ συγκεντρώσῃ τὰ διάφορα μουσικὰ στοιχεῖα πὸν χρειάζονται γιὰ νὰ τὴν καταρτίσουν, γίνεται μιὰ ἔντονη ἐργασία γιὰ λίγον καιρὸ, παρουσιάζεται ἕνα ἀποτέλεσμα ἀπωδότησε ἰκανοποιητικὸ κι' ὕστερα ξαφνικὰ σβύνει, ὡς πὸν νὰ ξαναφανῆ, ἔπειτα ἀπὸ πέντε ἔξκα χρόνια μιὰ νέα προσπάθεια, νέα δουλειὰ ἀπὸ τὴν ἀρχή, κονσέρτα, ἐλπίδες καὶ πάλι τὸ μοιραῖο σβύσιμο. 'Ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τὸν καιρὸ πὸν πρωτοέφερε χορωδία ἀπὸ τὸ 'Αργουσίλι ο Λαυράγκας ὡς τὴν τελευταία ἐμφάνιση τῆς στρατιωτικῆς χορωδίας τοῦ κ. Σκλάβου.

Ποιά ἡ ἀφορμή; Γιατί αὐτὴ ἡ εὐνοεῖδη ἐργασία νὰ καταλήξῃ σ' αὐτὸ τὸ μοναδικὸ κονσέρτο πὸν τόσο λίγοι τὸ χάρηκαν καὶ νὰ μὴν ἔχη συνέχεια; Πρέπει δυστυχῶς νὰ τὸ ὁμολογήσουμε.

'Ἡ μουσικὴ δὲν ἔχει ριζώσει στὶς καρδιές μας. Πρὸς τὸ παρὸν μᾶς ἐνδιαφέρει μονάχα σοο μᾶς χρησιμεύει ἐπαγγελματικὰ ἢ ἐπιδεικτικὰ. Οἱ τραγουδιστάδες μιὰς χορωδίας τί θὰ εἶχαν νὰ κερδίσουν ἂν ἐπήγαιναν δὸν τρεῖς φορὲς τὴν ἐβδομάδα, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐργασία τοὺς, νὰ τραγουδοῦν ὅλοι μαζί καὶ νὰ μελετοῦν τὴν ἀγνότερη καὶ βραδύτερη μουσικὴ, πὸν ἔχει γραφῆ; 'Υλικῶς τίποτα. 'Αφοῦ δὲν αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ λούσουν τὴν ψυχὴ τοὺς, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀηδία τῆς βιοπάλης, μέσα στὴν κολυμπήθρα τῆς Τέχνης, καὶ νὰ ξαναγεννηθοῦν, καὶ νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τὸ θεῖον, τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς συγκρατήσῃ. Θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπιζητοῦν γιὰ ξεκούραση τὶς ἀντιασθητικὲς συγκινήσεις τῶν κινήματων γράφων ἢ τὴ νευρικὴ ὑπερένταση τοῦ πόκερ, ἢ ὀποιαδήποτε ἄλλη ὕλικὴ ἀπόλαυση. Καὶ θὰ περάσουν γενεές πολλὰς γιὰ νὰ μπορέσουν ν' ἀκουστοῦν στὸν τόπο μας τὰ μεγάλα χορικὰ ἔργα τῶν Μπάχ, Χέντελ, κτλ.

Γιατί φοδοῦμαι πὸς ἔπειτα ἀπὸ τὶς αἰώνιες ἀποτυχίες ὅλων αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν, θ' ἀργήσῃ πολὺ νὰ ξαναβρεθῆ ὁ Σίλουφος, πὸν θὰ ξανακλιθῇ τὸ βράχο.

'Ἡ γενικὴ ἀδιαφορία νεκρώνει καὶ παγώνει καὶ τὶς εὐγενικότερες πρωτοβουλίες.

ΑΥΤΑ ΘΕΡΟΥ

ΓΚΑΙΤΕ

MINION

7 -

'Ἡ κυρία, πὸν τῆς εἶχαν ἐμπιστευτῆ τὴ Μινιὸν καὶ πὸν τὴν ἔλεγε Νταλία, τὸν ἐπληροφόρησε δι' ἡ μικρὴ προστατευομένη του φοροῦσε τώρα πιά γυναικεία φορέματα, μ' ὄσο κι ἂν τοὺς εἶχε πάντα μεγάλο τρόμο.

—Πὼς πιτύχατε ἀπ' αὐτὴ τὴ θυσία τοῦτη; ἐρώτησε.

—Μονάχα ἡ τύχη τὰ ἔκαμεν ὄλα. Τὰ κοριτσάκια πὸν μένουν ἐδῶ μαζί τῆς ἔχουν τὴ συνήθεια νὰ γιορτάζουνε μὲ κάποια ἐπισημότητα τὰ γεννητοῦριά τοὺς. Οἱ συγγενεῖς τοὺς τοὺς ἐπιτρέπουνε νὰ δίνουν τὴν ἡμέρ' αὐτὴ δῶρα στὶς φιλενάδες τοὺς. 'Εγὼ ἡ ἴδια προσπαθῶ νὰ δίνω στὴ μικρὴ γιορτὴ ὅλη τὴ δυνατὴ λαμπρότητα, γιὰ νὰ μὲν ἡ θύμησὴ τῆς χαραγμένη σὶδ θυμητικὸ τῶν παιδιῶν, ἐπειδὴ ἔτσι θὰ μποροῦνε στὴ ζωὴ τοὺς νὰ θυμοῦνται τὶς πιὸ εὐτυχισμένες στιγμὲς. Δὲν εἶνε πολὺς καιροὺς πὸν ἐπλησίαζαν τὰ γεννητοῦριά δὸν μικρῶν ὑποτρόφων μου. 'Επειδὴ ἦταν πάντα ὑπάκουες τοὺς ὑποσχάθηκα πὸς ἕνας ἄγγελος θὰ τοὺς ἔφερε τὴν ἀνταμοιβὴ πὸν τοὺς ἄξιζεν. 'Επερίμεναν τὴν παρουσία του μὲ τὴν πιὸ ζωνερὴ ἀνυπομονησία. Κρυφὰ εἶχα διαλέξει τὴ Μινιὸν γιὰ τὸ ῥόλο αὐτῶν. 'Όταν ἤλθεν ἡ μέρα τῆς ἐφόρουσεν ἕνα μακρὸ λευκὸ φόρεμα, τῆς ἔβαλαν ἕνα στέμμα σὶδ μέτωπο, κρῖνο σὶδ ἕνα χέρι καὶ ἕνα πανέρι σὶδ ἄλλο κ' οἱ γυναῖκες πὸν τὴν ἐντυσαν τῆς κολλήσανε σὶδ ὄμους χρυσομένα φτερά. "Ἦτανε γοητευτικὴ μὲ τὴ μεταμόρφωση αὐτὴ. Τὴ στιγμή πὸν προχώρησε πρὸς τὶς φιλενάδες τῆς ὄλοι σαστισμένοι ἔβγαλαν μιὰ φωνὴ κ' ἐγὼ ἡ ἴδια δὲν μπόρεσα νὰ κρατηθῶ καὶ νὰ μὴ φανερωθῶ τὸ θαυμασμὸ μου. Τόση ὁμοιότητα εἶχε μὲ τὰγγελικὰ πλάσματα πὸν ἔχει ζωγραφίσει ὁ Ροῦμπενς.

—Νὰ ὁ ἄγγελος! ἐφώναζαν.

"Ἐπειτα, τὴν ἴδια στιγμή τὰ παιδάκια τραβήχτηκαν πίσω κι ὄλα μαζί ἐφώναζαν:

—Εἶναι ἡ Μινιὸν!

Μὰ κανένα δὲν τολμοῦσε νὰ πλησιάσῃ.

—Νὰ τὰ δώρᾳ σας, εἶπεν ἡ Μινιὸν, μοιράζοντας σ' αὐτὰ τὰ χαρίσματα πὸν εἶχε μέσα σὶδ πανέρι.

—Εἶσαι ἄγγελος; ἐρώτησεν ἡ πιὸ μικρὴ.

—Θάθελα νὰ εἶμαι, ἀποκρίθηκε ἡ Μινιὸν.

—Γιατί κρατᾶς αὐτὸ τὸ κρῖνο;

—'Επειδὴ εἶναι τὸ σύμβολο τῆς ἀγνότητος. Θάθελα νάχω τὴν καρδιά ἔτσι ἀγνή, ἔτσι ἀνοικτὴ ὡς τὸ λουλοῦδι αὐτό.

—Εἶναι ἀληθινὰ τὰ φτερά πὸν ἔχεις;

—'Όχι δὲν εἶναι παρὰ ἡ εἰκόνα ἐκείνων πὸν δάχω μιὰ μέρα.

'Απαντοῦσε σ' ὄδες τὶς ἐρώτησες μὲ καλωσύνη, μὰ καὶ μὲ σοβαρότητα, σὰν νὰ εἶχε γίνε ἀληθινὰ ἕνα μὲ τὸ πρόσωπο πὸν παρσάταιεν. "Όταν οἱ μικρὲς περιέργες ἔπαψαν τὶς ἐρώτησες τοὺς καὶ ἡ γοητεία ἄρχισε νὰ ὑποχωρῆ στὴν πραγματικότητα, θέλησα νὰ γδώσω τὴ Μινιὸν μὰ ἐκείνη μὲ παρακάλεσε νὰ μὴ τῆς βγάλω τὰ συμβολικὰ αὐτὰ φορέματα, καὶ παίρνοντας τὴν κινδάρη τῆς τραγοῦδησε μὲ τὴν ἐκφραση πὸν ἔξερετε:

“Ο,τι θὰ γίνω ἀφίστε με νὰ φαίνομαι·
μὴ τὸ λευκὸ μου βγάλτε φόρεμά μου.
Πηγαίνω ἀπὸ τῆ γῆς τὴν ἄμορφη
κάτω μὲς σὴν αἰώνια κατοικιά μου.

Λίγο καιρὸν ἐκεῖ θὰ νὰ ξεκουρασθῶ,
κ' ἔπειτα θάχω ζωρὸ τὸ βλέμμα.
Θ' ἀφίσω τότε τόσῳ μου τὸ φόρεμα,
τῆ ζωῆν μου καὶ τὸ χροσὸ τὸ στέμμα.

Δὲ σὲ ρωτοῦν ἐκεῖ τὰ οὐράνια πλάσματα,
ἂν ἄντρας ἢ γυναῖκα εἶσαι· κ' ἀκόμα
δὲ σοῦ διακλῶνει ἐκεῖ κανένα φόρεμα
τὸ μεταμορφωμένο σου τὸ σῶμα.

Ἔζησα, ἀλήθεια, δίχως πόνο, ἀφρόνιστα·
κ' ὅμως μὴ πίκρα δυνατὴ ἔχω νοιώσει.
Γλήγορα, αἰμένα! ἀπὸ τῆ λύπη ἐγέγρασα.
Αἰώνια ἐκεῖ ἡ ψυχὴ θὰ ξαναγιώσῃ!

Ἀποφάσισα τότε νὰ τῆς ἀφίσω τὸ φόρεμά της κ' ἀπὸ τῆ σιγῆς ἐκείνης τῆς ἔγγραφισα ἄλλα, πὺν τὰ φορεῖ μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση.

Ἦλθεν ὁ γιατρὸς κ' ἡ συνουμία αὐτῆ ἐσταμάτησε. Ὁ Βίλελμ δέλησε νὰ μείνῃ μόνος μαζὶ του. Ἐβιαζότανε νὰ μάθῃ ποιὲς ἐλπίδες εἶχεν ἀκόμη γιὰ νὰ σώσῃ τὴ Μινιὸν.

—Ἐχω νὰ σᾶς διηγηθῶ πράγματα παράδοξα καὶ πὺν δὲν τὰ ὑποφρασάσατε, εἶπεν ὁ γιατρὸς. Τὸ παιδί πὺν ἀφίσατ' ἐδῶ καὶ πὺν ἔπασχε πιά διαν τὸ ἀφίσατε, εἶναι σήμερα ἐπικίνδυνα ἀρρωστο καὶ φοβᾶμαι μήπως δὲν ἔπαρχει πιά γιατρεία τῆς ἀρρώστιας του. Ἀπὸ τὸν καιρὸ πὺν ἐφύγατε τὴν τρώει κάποιο μεγάλο μαρᾶζι. Ἡ ἀσυνείδητη ἐπιθυμία νὰ ξαναδῆ τὴν πατρίδα της γίνεται πὺν ἐπικίνδυνη ἀπὸ τὸ δυνατότερον πᾶθον νὰ μὴ χωριστῆ ἀπὸ σᾶς. Φαίνεται πὺν ἀνήκει σὲ οἰκογένεια ἀπὸ τὰ περίχωρα τοῦ Μιλάνου καὶ δι' ὀλιγαίους τὴν ἔκλεψαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς της πολὺ μικρῆ. Αὐτὰ εἶναι ὅλα πὺν μπορέσαμε νὰ μάθουμε γι' αὐτῆ, πρῶτα-πρῶτα ἐπειδὴ ἦταν πολὺ μικρῆ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κρατήσῃ τὴ θύμησιν τῶν προσώπων καὶ τῶν τόπων, καὶ δεύτερον ἐπειδὴ ἔχει κάμει ὄρκον νὰ μὴν εἰπῆ ποτὲ τίποτε γιὰ τὴν καταγωγὴν της. Ἐκείνοι πὺν τὴν ἔκλεψαν θὰ τὴ βοήθῃκανε χαμένη κ' διαν τοὺς παρακάλεσε νὰ τὴν ξαναφέρουν σὲ οὐτί τῆς ἀποκριθῆκανε σὲ παρακαλέσαστά της μὲ κοροϊδίες. Τὸ δύστυχο πλάσμα παραδόθηκε σὴν ἀπελπισία διαν τὴν ἄλλη νύκτα τῆς ἀπαγῆς της εἶδε μίαν ὄπασια: Τῆς παρουσιάσθηκε ἡ Παναγία, τὴν παρεγύρησε καὶ τῆς εἶταξε τὴν προσοία της. Ἐπῆρε τότε τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴν ἐμπιστευτῆ πιά σὲ κανένα καὶ μὲ τὴν ἐπιμονὴ ἐκείνη πὺν εἶναι τὸ γνώρισμα τοῦ χαρακτῆρά της, ἐκράτησε τὴν ὑπόσχεσὴν της. Θέλει νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ πεθάνῃ μὲ τὴν ἀπαντοχὴ βοήθειαν, πὺν ἔρχεται ὀλίγη ἀπὸ τὸ Θεό. “Ο,τι σᾶς λέω τώρα δὲν τὸ ὁμολόγησεν ἡ ἴδια· ἀλλὰ μπορέσαμε νὰ φτιάσουμε τὴν ἱστορίαν της βάνοντας τὴ μιά κοντὰ σὴν ἄλλη τίς κομμένες φράσεις, τὰ τραγούδια, τίς παιδιάτικες ἀπροσοξίες πὺν σὲ τέτοια ἡλικία πάντα προδίδουν ἐκεῖνο πὺν θέλουν νὰ κρύβουν.

Ἐγινε λιγούσιγμη σιωπῆ. Ὁ Βίλελμ ἔφερε τὸ χέρι σὲ μάτια γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ δάκρυά του πὺν ἔτρεχαν.

—Στοὺς πόθους πὺν τὴ σέρνουν πρὸς τὴν πατρίδα

της καὶ πρὸς ἐσᾶς, ἐξακολούθησεν ὁ γιατρὸς, ἐνώνουνται καὶ τὰ δυνατὰ αἰσθήματα κάποιας πάθητικῆς ζήλειαν. Ἐχει γιὰ σᾶς τόσο βαθεῖα σιοργῆ, πὺν πὺν νάχα ἢ σκέψη μήπως δὲν ἀξίση τὴν ἀγάπη σας τὴν κάνει νὰ ὑποφέρῃ ἄγρια βασανιστήρια. Ἡ ζήλεια αὐτῆ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ φιλίας, νὰ πὺν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ἡ δύναμὴ της εἶναι γι' αὐτῆ τόσο κατῆγορηματικὴ πὺν διαν ἀστενεύομενοι τῆς λέμε δι' ἐκ ἐλημονήσατε, ἡ καρδιά της, πὺν χιναίει μαζὶ ἀποκαίει καὶ μ' ἐλπίδα, σταματᾶει ξάφνου καὶ βαρύνει τὸ στήθος της σὲν βάρος μολυβένιου γίνεται μνηστὴς ἐλωςδιόλου ἐδῶκαμῃ, δὲν ἔχει χιύτους καὶ συχρὰ παθαίνει τρομερῆς σποτιλῆς περισσότερον ἀπὸ μίαν ὥραν.

—Μὲ βυθίζετε, εἶπεν ὁ Βίλελμ, σὲ σκληρῆ ἀγωνία, μὲ τὸ νὰ μὲ κάνετε νὰ νοιώθω ὄλο τὸ ἀδικὸ μου σὲ ἀγαπημένο αὐτὸ πλάσμα καὶ καταλαβαίνω τώρα δι' ἐκὶ θὰ ὑπόφερε διαν ἔφην' ἀποδῶ. Θὰ ἐνόμιε δι' τὴν ἀφίσα καὶ τὰ λίγα νέα μου πὺν τῆς ἐστελνα θὰ τῆς ἐπιβεβαίωσαν τὸ σιοχασμὸ αὐτό. Μὰ δὲ φοβόσαστε καθόλου μήπως ἡ παρουσία μου ἀπὸ τὴν ἀνακουφίσῃ κάμῃ τὴ λύτην της νὰ δυναμώσῃ κ' ἴσως νὰ γέσῃ καὶ γρηγορώτερα τὸ τέλος της;

—Φίλε μου, εἶπεν ὁ γιατρὸς, διαν δὲ μποροῦμε νὰ γιατρέψουμε, τὸ καθήκον μας εἶναι νὰ ἡουχάσουμε τοῦλάχιστον τὸ κακὸ καὶ συχρὰ ἡ γιατρεία ἔρχεται ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἡουχίαν αὐτῆ. Ἰδέτε τὴ Μινιὸν, νὰ εἴσαστε φιλόδοτος γι' αὐτῆ, νὰ μὴ τῆς δώσετε ὑπόσχεσες πὺν δὲ θὰ μπορέσετε νὰ τίς κρατήσετε καὶ θὰ περιμένουμε τὸ ἀποτέλεσμα.

(Στάλλο φύλλο τελειώνει)

(Μεταφρ. Ἠλ. Π. Β)

ΔΕ ΦΤΑΝΕΙ!

Πὺν μ' ὄλη τὴν ἀγάπην σου στέπλερο φῶς, σὲ νοιώθω θαμπῆ καὶ μυστικώπαθη σὲ βάθη σου ψυχῆ μου· πὺν πὺν νοιώθω ἀκόμα ἀφώτιστους κίποιους κρυφούς βυθούς σου πὺν μὲ τὸν πόθον καὶ καῦμόν ἀσβυστης πάντα δίνας, ὅσο κ' ἂν σάν τὸ λούλουδο τὰ πέταλά σου ἀνοίγεις σὲν ἥλιον, ὄλο νὰ δεχτῆς κ' ὄλο νὰ πιῆς τὸ φῶς του καὶ διάφανη ἔτσι νὰ φανῆς· ἴσα μ' ἐκεῖ δὲ φτάνει ψυχῆ μου ἐσὺ, ἡλιολάτρισα, τὸ μάτι τοῦ θεοῦ σου....

Καβάλλα

|| ΜΑΡΙΑ ΣΑΜΠΑ

ΤΗΣ ΞΕΝΗΤΙΑΣ

Ἐγὼ σκυφτὸς σὲ ἀλάλητο βιβλίον
κ' ἡ μάννα μου ἡ καλόγνωμη σὲ πλάτῃ
ν' ἀνιστορᾶ τὸν περασμένο βίον
καὶ πικραμένη νὰ χαμογελά. Ἦν εἶχαμε σὲν κόσμον μείνει οἱ δύο
σκληρῆ μίαν ἔγνωια νὰ μᾶς τυραγνή, ἄχ παραδείσιο πάντα εἶνε καὶ θεῖον
τὸ γονικὸ πὺν ἡ ἀγάπη κυβερνάει.
Κ' ἡ ἀπαντοχὴ μου ἀκοιμητῆ κ' ἀκέρια
τώρα πὺν ζῶ πεντάρφανος σὲ ξένα
εἶνε ἡ σιγῆ πὺν ἀπάντεχα—ὦ καρτέρα—
προσμένω νὰ φιλήσω τὰ δύο χέρια,
πὺν πᾶσα νύκτα, πᾶσ' αὐγῆ καὶ ἡμέρα
σὲν οὐρανὸν θὰ ὑψώνουνται γιὰ μένα!

Görlitz, Τριμητῆς 1917.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

Ο ΝΕΟΣ ΡΩΣΣΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Ἀπὸ τὸ γαλλικὸ περιοδικὸ «Les Annales»

All^o mod^o

De-bout les enfants de la

rit tempo *mf* *energico*

Jeu-de Rus-si - e. Vo-tre mar-tyrest ter-mi - né.

Peu-ple ja-dis en-chai-né Tu vas re-naître la vi - e Apres les jours de

f *pp*

cap-ti - vi - té C'est en-fin la li-ber té

rit *ff*

1.

Τῆς νέας Ρωσσίας παιδιὰ, σηκωθείτε!
Σκλαβιά δὲν ἔχει πιά καμιά.
Παιδεμένα οἷς κορμιά
τῆ ζωῆ σας ξαναβοήτε.
Χαθίμαν τὰ χρόνια τὰ βαριά,
χαίρεται ἥλιο ἢ λευτεριά.

2.

Χωριάτη, πὸν σκύβεις αἰώνια, κουνήσου.
Δικὴ σου πιά εἶναι τῶρα ἡ γῆ.
Νέος κόσμος. Ἀλλαγὴ
στὴν ταπεινὴ τῆ ζωῆ σου.
Σὺ, πὸν χτήνος δὲν εἶχες μιλιὰ,
βοῶσε λεύτερη δουλειά.

(Στίχοι BRIOLLET καὶ SAINT-GILLES).

3.

Καὶ σὺ μορφωμένε, μὲ γνώμη, σὲ τοίχους
κλεισμένος, σ' ἄγρια φυλακή,
ἄκου τῆς χαρῆς ἐκεῖ,
τοῦ ξεσκλαβωμοῦ τὸν ἦχον.
Πάει τὸ κνούτο! Μὲ φωνὴ χρυσή
ψάλλε τὸν Τολαίτη, ἐσύ.

4.

Οἱ προδότες ἐδῶ, κ' οἱ Τεῦτονες λύκοι
σοῦ ἀπάνισαν σκληρὰ τῆ γῆ,
μὰ τρικύμισε ἡ κραυγὴ:
σὴ Δημοκρατία νική!
Τὰ παιδιὰ σου, σὸ μέλλο μπροστά.
ζοῦν ἢ χάνονται πιστά.

(Μετάφραση ταιριασμένη στὴ μουσικὴ, ἀπὸ τὸ ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ).

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ «ΤΥΠΟΣ»

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΗΛ. ΒΟΥΓΓΙΕΡΙΑΝΗΣ

~~~~~  
= Γραφεία, Σοφοκλέους, Αριστείδου =  
~~~~~

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερικού: Έτησία Δρ. 10.— Έξάμηνος Δρ. 6.—

Εξωτερικού: »   Φρ. 15.—   »   Φρ. 8.—

“Έναστον φύλλον λεπτά 25

Άγγελια και διαφημίσεις δραχ. 2 ό στήχος.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΦΙΛΟΣ, πούχουμε μεγάλη πεποίθηση στην όρθή του κρίση και στην πλατιά του ειλικρίνεια, μάς έστειλε κάποιο σημαντικό γράμμα, πού δημοσιεύουμε μερικές περικοπές του σε τούτη εδώ τή στήλη, γιατί στα περισσότερα συμφωνούμε πέρα πέρα μαζί του.

«Η αντιπολίτευση, μάς γράφει, πού συστηματικά και πεισματικά άκόμα γίνεται, τώρα τελευταία, από μερικές εφημερίδες, πού θέλουν να λέγονται μάλιστα και Βενιζελικές, τίποτ' άλλο δέ φανερώνει παρά έναν άπέραντο και κακόπιστο αντιβενιζελισμό. Πίσω από διάφορες μάσκες, άλλοτε δημοκρατικές, άλλοτε σοσιαλιστικές κι άλλοτε έθνικιστικές τάχι, κρύβεται ένας άγριος αντιβενιζελισμός και τίποτ' άλλο. Έγώ τó γνήσιο σοσιαλιστή τόν θέλω να μη χτυπάει αποκλειστικά ένα κόμμα, αλλά γενικά όλα τ' άστικά πολιτικά κόμματα. Τότε μ' ένθουσιάζει και τότε με συγκινεί ή πολεμική του. Άλλιώτικα, τόν άγώνα του τόν παίρνω για προσωπικό, γιατί τέτοιος άληθινά είναι, κι όχι για ιδεολογικό άγώνα. Να πέσει ό Βενιζέλος. Πολυκαλά. Συμφωνότατος. Άλλά ποιός να τόν διδεχθεί; Έχουν να μάς υποδείξουν οι δημοκρατικοί ή οι σοσιαλιστές τόν αντικαταστάτη του, βγαλμένον από μέσα από τó κόμμα τους, από τά σπλάχνα τους μέσα; Γιατί τότε και μόνον τότε, θα είτανε δικαιολογημένος ό αντιβενιζελισμός τους. “Όσο δέν έχουνε να μου παρουσιάσουν έναν τέτοιο αντικαταστάτη, μου δίνουν κάθε δικαίωμα να χαρακτηρίσω τόν άγώνα τους ως προσωπικό, κι ως μοναδικό έλατήριο του να βλέπω τó ζήτημα τής κυκλοφορίας.»

ΝΑ, λοιπόν πού κάνει κι ό κ. Πιπιναστασίου ρουσοφέτια, και μάλιστα «Δέκα ρουσοφέτια τήν ήμέρα σε διαφόρους βουλευτάς». Έτσι άόριστα πού διατυπώνεται ή κατηγγελία από Άθηναϊκή εφημερίδα, δέν έχει καμμιά σημασία. Είναι καθαρή μπουρμπουλίθρα. Τί δέκα, τί έκατό ρουσοφέτια. Τό ίδιο είναι. Όνόματα και συγκεκριμένα περιστατικά να καταγγείλεις για να σε πιστέψω. Τό κάτω κάτω είναι κάπως άνήθικο να λερώνουμε με άοριστολογίες έναν ολοκάθαρο πολιτευτή σαν τόν κ. Παπαναστασίου.

ΚΑΙ μιά περιεργή εξήγηση του Μπολσεβικισμού πού τήν άκούσαμε σε κερνείο.

— Πώς σου φαίνεται ό μπολσεβικισμός; έρώτησαν έναν Άνατολίτη σπουδιστή.

— Τί να σε πώ; άποκρίθηκε, ό μπολσεβικισμός είναι σαν τó αύγό πού τó κλωσάει ή κόττα δεκαφτά μέρες και δέν μπορεί; να ξέρεις άκόμα αν έχει πουλι μέσα ή αν θα βγει κλούβιο!

Σάν Άνατολίτης, δέν μπορεί, βλέπετε, παρά να ναι κάπως δισταχτικός.

ΣΑΣ άποχλύπτουμε σήμερα έναν άληθινό θηριοδασαστή, τó Γενικό επιθεωρητή των φυλακών κ. Παναγή Σκουριώτη. Ό άνώτερος αυτός υπάλληλος του Κρατους, άμα τόν έτοποθέτησαν σε μιά θέση τής ειδικότητάς του, άρχισε να θυματουργεί. Έχτρος θινάσιμος τής γραφειοκρατίας και τής ύπηρεσιακής ρουτίνας, έβαλε μπροστά ένα έργο μεγάλο και άνθρωπιστικό, βάλθηκε δηλ. να εξημερώσει τούς καταδίκους και τά πρώτα του πειράματα έπέτυχαν πέρα πέρα. Έπηρε τούς καταδίκους του Άβερωφείου και τούς έβγαλε να εργάζονται στο ύπαιθρο σε γεωργικές και κηπουρικές εργασίες. Έτσι κατάφερε όχι ένα, αλλά πολλά καλά μαζί. Πρώτα οι κατάδικοι εργάζονται στο ύπαιθρο, κ' έτσι δέ σκοτώνουν ούτε τó κορμί τους ούτε τήν ψυχή τους κλεισμένοι σ' άνήλιγα κελιά. Δεύτερο, πληρώνονται για τήν εργασία τους και καταφέρνουν να χουν, όταν άποφυλακιστούν, ένα καλούτσικο κεφάλαιο. Τρίτο, τούς χαρίζεται ή μισή ποινή τους, όταν δείξουν εργατικότητα και καλή διαγωγή. Ό κ. Σκουριώτης, σαν άληθινός επιστήμονας πού είναι, εφαρμόζει τήν άρχή πώς ή φυλακή δέν πρέπει να αποκτηνώει και αποθηριώνει αλλά να εξημερώνει τόν εγκληματία. Η καλή άρχή λοιπόν έγινε και τώρα ήμπορεί να έλπίζει ό καθένας πώς δέ θ' άργήσει να μπει σ' ένέργεια και ή συνέχεια.

ΑΠΟ «ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ»,

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΑ

Διαβάστηκε στις 7 του 'Οχτ. 1917 στὴ Σαββατόβραδα πού εἶχε διοργανώσει πέρσι τὸ λογι-
τεχνικὸ περιοδικὸ «Νουμάς» καὶ τὸ δημοσιεύ-
σαμε σήμερα τὸ κομμάτι αὐτό. Ἔνα κεφάλαιο,
πὲς, ἀπὸ τὰ «Ἱστορικὰ τοῦ Νουμά», πού ἴσως
ἀργότερα βγοῦνε καὶ σὲ βιβλίον, γιὰ τὴν δειχ-
νὴν μετὰ πόσον ἄγιο καὶ ἀγνὸ ἐνθουσιασμὸ ἐργαστή-
κανε τόσοι νέοι (πού δὲν ὄνειροπολοῦσε τότε
κι' ὁ καθένας τ' ἔς νὰ βγάλει καὶ ἀπὸ ἕνα περι-
οδικὸ) γιὰ νὰ πᾶει μπροστὰ μὴ ἰδέα, πού τὴ
παροῦσαν ἐθνικὴ κ' ἰ πού τέτοια ἀληθινὰ
εἶτανε.

I

1.—

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ: δηλ. στὰ 1903 πού βγήκε ὁ
«Νουμάς», οἱ δημοτικιστὲς τῆς Ἀθήνας μετρούσαν
στὰ δάχτυλα τοῦ ἐνὸς χεριοῦ. Μπορεῖ νὰ μὴν τὰ συμ-
πληρῶνανε κιόλας. Ἐξὸν ἀπὸ τὸν Παλαμᾶ κ' ἕνα δυὸ
ἄλλους πού μὲ μεγάλη δυσκολία μπορεῖ νὰ τοὺς ξεχω-
ρίσει κανεὶς ἀπὸ τὴν τάξιν ἐκείνων πού χαριεντιζόντου-
σαν μὲ τὴ δημοτικὴ, ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, οἱ λίγοι ἢ οἱ
πολλοὶ, ἀσύνειδα τὴ δουλεύαμε ἢ τὴ γράφαμε. Κι ὁ ἐκ-
δότης τοῦ «Νουμά» καλὰ καλὰ δημοτικιστὴς δὲν εἶταν
ἀκόμα, ἀφοῦ καὶ τὸ «Νουμά» τὸν ἴδρυνε ὄχι μὲ τὸ σκο-
πὸ νὰ γωνιστεῖ γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς Δημοτικῆς. Ἄλ-
λα ἐλατήρια τὸν ἐσπῶξαν ἐπὶ τὴν ἴδρυσιν τοῦ φύλλου,
πού ἕστερ' ἀπὸ λίγους μῆνες, δυὸ ἢ τρεῖς τὸ πολὺ - πολ-
λὸ, ξετυλίχθηκε σὲ ἀποκλειστικὸ ὄργανον τῆς δημοτικι-
στικῆς ἰδεολογίας. Καὶ τὰ ἐλατήρια αὐτὰ ὁ κ. Φώτος
Πολίτης τὰ ἐξήγησε πολὺ καλὰ ἐν τῇ φωτεινῇ του κρι-
τικῇ μελέτῃ: «Ὁ Νουμάς καὶ τὸ ἔργον του» πού τὸ
πρῶτόν τῆς μέρος δυστυχῶς μοναχὰ δημοσιεύθηκε ἐπὶ
ἐφημερίδα «Πρόοδος».

Ἔπαμε λοιπὸν πὼς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δημοτικιστὲς
δὲν ὑπάρχανε ἐπὶ τὴν Ἀθήνα, ἀπλούστατα γιὰ τὸ δη-
μοτικιστικὸ ζήτημα δὲν εἶχε ἀκόμα μελετηθεῖ. Εἴμαστε
ἀντικαθαρευουσιάνοι, ὄχι ὅμως καὶ δημοτικιστὲς. Τὸ ἐ-
γενηθῆναι σάλπισμα τοῦ μεγάλου Ψυχάρη δὲν τὸ ἀκού-
γαμε. Εἴχαμε σφαλίσαι ταῦτά μας μὲ κερί γιὰ νὰ μὴν
πληνθοῦμε ἀπὸ τὸ δολερὸ τραγοῦδι καὶ ἀπιστοῦσαμε ὁ-
λότελα ἐπὶ τὴν γενέτειρά μας καθαρεύουσα. Ἡ Κίρκη-Ἐ-
πιπέτη μᾶς τρώμαζε καὶ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα ἀντὶ νὰ
τὸ μελετοῦμε, τὸ βροῖακαμε καλύτερον κ' εὐκολώτερον νὰν
τὸ διὰ σ τ α ν ὀ μ α σ τ ε μοναχὰ. Ἡ ἀδισθα-
σιὰ πού εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς φυλῆς
μας, μαζὶ μὲ τὴν ἀγαπημένην τὴν ἀδεοφοῦλα τῆς Τε-
πελιᾶ, δὲν παίζανε κανένα ὄλο σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθε-
σιν. Ἡ ἔμφυτη σοφία μοναχὰ. Ἀφοῦ ὅλα τὰ ξέρουμε,
τί περισσότερον θὰ μπορέσει νὰ μᾶς μάθει ὁ Ψυχάρης;
Καὶ θυμῶναι ἕνα δικό μας, ποῖνε γράφει καὶ βιβλίο
κιόλας ἐπὶ τὴν δημοτικὴν, πού μοῦ εἶπε ἕνα βράδι, ἐπὶ τὸ γρα-
φεῖο, ἔτσι, πάνω ἐπὶ τὴν κουβέντα, μὲ θεῖα ἀφέλεια, σὰ νὰ
μὲ ρωτοῦσε γιὰ τὸν καιρό:

— Ἀὖ μοῦ λέξ, βρε ἀδερφέ, μὲ δυὸ λόγια τί πάνω κά-
του εἶνε τὸ περιήγημα αὐτὸ γλωσσικὸ ζήτημα;

— Διάβασε νὰν τὸ μάθεις! τοῦ ἀποκριθῆκα.

— Ποῦ καιρός! εἶταν ἡ ἀπάντησίν του, καὶ γυρίσαμε
τὴν κουβέντα σ' ἄλλα ζητήματα, διασκεδαστικώτερα
πάντοτε.

Τέτιοι πάνω κάτου εἴμαστε ὅλοι ὅσοι μαζευόμαστε
στὰ πρῶτα σαββατόβραδα τοῦ «Νουμά» ἐπὶ τὸ σπίτι μου,
ἐκεῖ ψηλά, ἐπὶ τὴν ὁδὸ Οἰκονόμου ἀρ. 4, ὅπου γιὰ χρόνια
χρησίμευε καὶ γιὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμά». Κ' ἐκεῖ, ἐπὶ
φιλικὰ ἐκεῖνα συναπαντήματα, τὸ καλοκαίρι κάτου ἀπὸ
τὴν λεῦκες τῆς πλατείας τῶν Ἐξαρχείων καὶ τὸ χειμῶνα
ἐπὶ τὸ στενόχωρον γραφεῖο τῆς ὁδοῦ Οἰκονόμου, σιγὰ σιγὰ
καὶ δίχως νὰ κουραστοῦμε, ἔτσι ἀσύνειδα, μ' ἕνα σύ-
στημα ἀλληλοδιδασχῆς καὶ ἀλληλοὑποβολῆς, μπαίναμε
ἐπὶ τὸ μεγάλο τὸ ζήτημα καὶ τὸ βλέπαμε ὀλοκάθαρα πᾶ
πὼς κάθε ἄλλο εἴμαστε ἴσαμε τότες παρὰ δημοτικιστὲς.
Καὶ νομίζω πὼς μπορῶ νὰν τὸ πῶ, χωρὶς νὰ κατηγο-
ρηθῶ πὼς περιαιτολογῶ, ὅτι οἱ πρῶτοι γνήσιοι, οἱ πρῶ-
τοι μελετηθέντες, οἱ πρῶτοι ὀρθόδοξοι δημοτικιστὲς βγή-
καμε ἀπὸ τὰ Σαββατόβραδα τοῦ «Νουμά».

Τὰ Σαββατόβραδα αὐτὰ, πού δημιουργηθῆκαν αὐ-
τόματα, μπορεῖ νὰ πει κανεὶς, καὶ ἀπροσπαράσκευα,
εἶνε ἡ κυριώτερη αἰτία πού ὁ «Νουμάς», ἀπὸ ὄργανον
ἐλεύθερης σκέψης, ὅπως ἀρχίησε, ξετυλίχθηκε γλήγο-
ρα σὲ ἀποκλειστικὸ ὄργανον τῆς δημοτικιστικῆς ἰδεολο-
γίας.

II

Τὰ πρῶτα πρῶτα Σαββατόβραδα τοῦ «Νουμά» εἴ-
τουσαν καθαρῶς διπλωματικά, ἀφοῦ τὸ Σαββα-
τόβραδο οἱ φίλοι τοῦ γραφείου καταγιάνοντοσαν ἐπὶ
δίπλωμα τοῦ φύλλου. Τὸ φύλλον δηλ. τυπανόντανε ἐπὶ
Σαβᾶτο τὸ δειλινόν. Τὸ Σαβᾶτο βράδιν ἐρχότανε ἐπὶ
γραφεῖο κ' ἐπειδὴ, μὲ ὅλα τὰ ρούσικα ρούθλια πού μᾶς
κατηγοροῦσε ὁ μακαρίτης Μιστριώτης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ,
πὼς παίρναμε, τὰ εἰσοδήματα τοῦ φύλλου δὲν ἴσοφάρι-
ζαν ἀκόμα τοὺς πολεμικὸν προὔπολογισμοὺς τῆς Ἀγ-
γλίας λ. χ. οὔτε εἴχαμε πολυἀριθμὸν προσωπικόν, ἀναγ-
καζόμεστε τὸ δίπλωμα καὶ γενικὰ τὴν διεκτετακωσὴ τοῦ
φύλλου νὰ τὴν κάμνουμε μοναχοί. Ἀγγαρεύαμε λοιπὸν
ὅλους τοὺς συνεργάτες πού ἐρχόντουσαν ἐπὶ τὸ γραφεῖο
κ' ἐκεῖ, μὲ κουβέντες, μὲ γέλια, μὲ πειράγματα καὶ μὲ
κοτσουμπολιὰς φιλολογικῆς, διπλώναμε τὰ φύλλα, τὰ κολ-
νοῦσαμε, τὰ ἐτοιμάζαμε γιὰ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ μεσο-
νυκτίους ποδ' ὄρας ἢ καλονυχτιζόμεστε καὶ τραβοῦ-
σαμε ὁ καθένας γιὰ τὸ σπίτι του ἢ κατεβαίναμε ὅλοι
ἐπὶ τὴν Ὀμόνοια καὶ τὸ ρίχναμε ἐπὶ τὴν μίτρα καὶ ἐπὶ τὸ γλε-
τοκόπι.

Κυριώτεροι διπλωματῆς ἢ διπλωματῆς τοῦ
«Νουμά» εἴντουσαν ὁ ἱστοριοδίφης Ν. Βέης καὶ ὁ γλωσ-
σαπὸστολος Χαρολ. Ἀντρεάδης καὶ ἀξίζει νὰ περάσει
καὶ γιὰ τὴν ἀσχολία αὐτὴ τ' ὄνομά τους ἐπὶ τὴν ἱστορία.
Εἴχανε μάλιστα καὶ τὴν ταχτικὴν τὸν θέσιν. Ὁ Χαρολ-
λάμπης Ἀντρεάδης ἐννοοῦσε νὰ κάθεται ἐπὶ τὸ μεσανὸ
τραπέζι, τὸ μακρὸν, νᾶχει τὴν ἴδια καρτέλα καὶ νὰ ὑ-
πάρχει ἀπάνω ἐπὶ τὸ τραπέζι τὸ κόκκαλον γιὰ νὰ διπλῶνει
ἄνετα τὸ φύλλον. Ἄν ἔλειπε τὸ κόκκαλον—καὶ πολλὰς
φορὰς τοῦ τὸ κρύβαμε—δὲν ἐννοοῦσε μὲ κανένα τρόπο
νὰ ἀρχινήσει τὴν δουλειάν. Ὁ Βέης πάλι, ἐπειδὴ τὰ τρα-
πέζια δὲν περισσεύαν, εἶχε καταδικαστεῖ νὰ κάθεται
σταυροπόδι, ἐπὶ τὸ πάτωμα καὶ νὰ τσακίζει ἐπὶ τέσσερα
τὰ διπλωμένα φύλλα πού τοῦ παρᾶδινε ὁ Ἀντρεάδης.
Οἱ διαμορτυρίες του ἀκουγόντουσαν συχνά.

— Μπρὲ μασκαράδες, κοτζᾶμ ἱστοριοδίφην τὸν κατα-
δικάσατε νὰ κυλιέται καταγίς;

Ὁ Ρήγας Γκόλφης, ὁ Βουτεριδῆς, ὁ Σπύρος Ἀ-
λιωπέτης, ὁ Γιάννης Ἀποστολάκης, ὁ Κώστας Θεοδο-
ρίδης, ὁ Λαζαρος Χόρν, ὁ Χαβέλας, ὁ Ἐλισαῖος
Γιανίδης, καὶ ἄλλοι καὶ ἄλλοι, ἔχουνε διπλώσει ὅλοι

τους, και για πολὺν καιρὸ, (ὁ Γρηγόρης Ξενοπόλος μιά φορά μοναχά) φύλλα και για νὰ μὴ σπείρω ζιζάνια ἀνάμεσα στοὺς φίλους δὲν ξεχωρίζω κείνους ποὺ σπιλῶνανε καλύτερα καὶ γ' γορώτερα. Ἰσως τὸ ρεκόρ τὸ κράτησε για πολὺν καιρὸ ὁ Ἀντρεάδης.

Τὰ διπλωματικά Σαβατόβραδα ξετυλιχτήκανε σιγά σιγά στὰ φιλικὰ Σαβατόβραδα και μείνανε φιλικὰ, χωρὶς νὰ πάρουν ποτὲ σοβαρὸ φιλολογικὸ χαραχτήρα, ἴσαμε τὸ τέλος τοῦ «Νουμᾶ». Φυσικά, σὲ μιὰ συντροφιά ἀπὸ δημοτικιστὲς και φιλολόγους, ἢ φιλολογικὴ κουβέντα δὲν ἔμεινε καθολοκληρία ἐξόριστη. Μὰ δὲ γινότανε συστηματικὴ. Μ' ἄλλα λόγια, δὲ μαζευόμαστε για νὰ φιλολογήσουμε, μὰ για νὰ περάσουμε δυὸ τρεῖς ὧρες εὐχάριστες μαζί, οἱ συναγωνιστὲς και ὁμοιδεάτες. Ἄν εἶχε κανεὶς νὰ μᾶς διαβάσει τίποτα, μᾶς τὸ διάβαζε. Ὅρος ὅμως ἀπαραίτητος, ἐκείνο ποὺ θὰ μᾶς διάβαζε νᾶναι σύντομο και ν' ἀξίζει κάπως τὸν κόπο. Ἀλλιῶντα, τίς πρώτες γραμμὲς του τίς ἀκοιπανιάρανε χαμόγελα, ποὺ δὲν ἀγοῦσανε νὰ ξεσπάσουνε σὲ γέλια τρανταχτὰ, και τὰ πολυσέλιδα και φύλλα ἀντὶ χαμόγελο τὰ κοιπνιάρειζε χασμουρητό.

Θυμάμαι, και θὰ θυμούνται ἴσως και μερικοὶ ἀπὸ σᾶς ἐδῶ, τὸ γελοκάπι ποῦγινε διταν ἕνα Σαβατόβραδο ὁ Κορτζᾶς, ὁ συγγραφέας ἐνὸς παράξενου διηγήματος ποὺ τὸ τιτλοφοροῦσε «Βάσω ἢ Βαλαντωμένη», μᾶς κράτησε δυὸ ὀλόκληρες ὧρες νὰ μᾶς διαβάσει ἕνα μάτσο ἀποτυχημένα διηγήματά του. Στὴν ἀρχὴ γελοῦσαμε πνιχτὰ και μαζεμένα, μὰ ὅσο προχωροῦσε ὁ Κορτζᾶς στὸ διάβασμα, τόσο τὰ γέλια γινόντουσαν τρανταχτὰ και ἀδιάντροπα, ὅσο ποὺ στὸ τέλος ἀπειλήσανε και τοὺς τοίχους ἀκόμα τοῦ γραφείου. Κι αὐτὸς θεομπαίχτης ὁ Κορτζᾶς, λεπτὸ τσοκιστὸ δὲν ἔδινε για ὄλο αὐτὸ τὸ κακὸ, μὰ ξακολουθοῦσε ἀπαθέστατα τὸ διάβασμα και μόνο ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μᾶς πετοῦσε σὰ φοβέρα και σὰν ἐκδίκηση για τὴν ἀδιάντροπιὰ μας τὰ στερεότυπα λόγια:

—Κι ὅμως ὄλα θὰν τ' ἀκούσετε...

Ὁ Κορτζᾶς εἶχε τὴν ἀδυναμία ὄχι μόνο νὰ γράφει διηγήματα, μὰ νὰ συζητῆ και γλωσσολογικά. Κι διταν πετύχαινε μάλιστα κανένα Σαβατόβραδο τὸ Μανὸλη Τριανταφυλλίδη, ἐννοοῦσε νὰ τὸν ξεθεώση με τὰ ξαφνιαστικά κ' ἐξωφρενικά ρωτήματά του και με τίς ἀνεπιστημονικὲς του ἀντιρροσες. Ὁ Τριανταφυλλίδης, ἀπὸ φύση συζητητικὸς, δὲ βαριώτανε νὰ συζητῆ μαζί του, μὰ ἔχοντας τὸ συνήθειο νὰ συζητᾶει νευρικό και σὰ θυμωμένα, ἄκουγε συχνὰ τὴν παρατήρηση:

—Μὴ θυμόνεται, κύριε Τριανταφυλλίδη!...

—Δὲ θυμόνω! Εἶνε συνήθειο μου νευρικό!

—Νὰ, κι αὐτὸ θυμωμένα τὸ λέτε! ἔπεμενε ὁ Κορτζᾶς και μεῖς λιγονόμαστε στὰ γέλια.

III

Στὰ πρώτα Σαβατόβραδα τοῦ «Νουμᾶ», πρωτοφάνηκε και ὁ Σπύρος Ἀναστασιάδης. Μᾶς τὸν ἔφερνε μαζί του ὁ Σταματιάδης, ὁ κατόπιν Ἐλισαῖος Γιαννίδης τοῦ «Γλώσσα και Ζωή». Εἶτανε ἕνα παιδὶ ἀμούστακο, ἴσαμε δεκαοχτὸ χρονῶνε, φοιτητὴς στὰ Μαθηματικά. Καθίτανε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ γραφείου, τὴν ἴδια πάντα, μαζεμένο, ντροπαλὸ, ἀμίλητο. Οὔτε τὸ προσέχαμε καν. Ἦ τὸ προσέχαμε μόνο για νὰ ποῦμε:

—Τί μᾶς τὸν κουβαλάει κι αὐτὸ τὸ μουγκοδόδορο ἐδῶ ὁ Σταματιάδης!

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δημοσιευότανε στὸ «Νουμᾶ» μιὰ

κριτικὴ ἐπιφυλλίδα «Οἱ ρητορικοὶ λόγοι τοῦ Μιστριώτη» με τὴν ὑπογραφή Σπύρος Ἀναστασιάδης. Τὴ βρῆκα ἔνα πρωτὸ στὸ γραμματοκράτιο τοῦ γραφείου, ἔτσι, ἄρημη, δίχως γράμμα και δίχως τόνους, σ' ἕνα φάκελλο κλειμένη, τὴ διάβασα, με ξάφνησε ἢ βαθεῖα κριτικὴ παρατήρηση ποὺ τὴ χαραχτήριζε, και τὴ δημοσίεψα. Ἡ ἐπιφυλλίδα ἐκείνη κράτησε τρία ἢ τέσσερα φύλλα και φισε ἀληθινὰ ἐποχὴ. Ποῖος εἶν' ὁ Σπύρος Ἀναστασιάδης; Εἶνε ὄνομα ἀληθινὸ ἢ εἶνε ψευτόνομα και κρύβεται κάτω ἀπ' αὐτὸ κανένας γνωστός φιλόλογος ἢ καθηγητὴς ἀκόμα τῆς φιλολογίας; Ὅλο τοὺς ρωτοῦσαμε και ὄλοι ρωτοῦσανε και κανεὶς δὲ ἔβλεπε νὰ μᾶς πει. Ἐνα Σαβατόβραδο μοῦ λέει ὁ Σταματιάδης.

—Ἀῦριο τὸ πρωτὸ, στίς ἐνιά, θάρθει ὁ Σπύρος Ἀναστασιάδης νὰ σὲ δεῖ!... Μὴν πεις σὲ κανένα τίποτα περὶ μενέ τον!...

Ἦν περιμένα. Στίς ἐνιά ἀκριβῶς χτυπάει ἢ πόρτα Γρέγω με λαχτάρια, ἀνοίγω και βρισκομαι μπροστὰ στὸ Σπύρο Ἀλιμπέρτη.

—Και γὼ περιμένα κάποιον ἄλλον, τοῦ λέω ἀπογεμένως.

—Τὸ Σπύρο Ἀναστασιάδη! μοῦ λέει χαμογελώντα. Τὸ ξέρω. Μ' ἔστειλε νὰ σοῦ πῶ χαριετίσματα! Κι μοῦ σιμῆξε τὸ χέρι.

τὸ τὸ παιδὶ λοιπὸν εἶταν ὁ Σπύρος Ἀναστασιάδης ποὺ ἐπικρίνοντα; ὅστε' ἀπὸ δυὸ χρόνια στὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ «Περὶ γλώσσης Σκια» μιὰ ἐπιστημονικὴ ἐλέτη τοῦ ὑποψήφιου τότε καθηγητῆ τῆς Φιλολογίας Ἀντρέα Σκια, τὸν ἀνάγκασε νὰ γράφει δεύτερο ὄ για ν' ἀπαντήσῃ αὐτὸς, ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλολογίας, σ' ἕνα μειράκιο!

τ' ἄλλο φύλλο τελιώνει)

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΙΛΟΧΕΙΑ

4

Εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τῆς Ἀκαδημίας

Μάταια τὴ θεῖα λύρα σου
μᾶς δεῖχνεις, ὦ Ἀπόλλων!
Ἄλλου τὸ βλέμμα στρέφεται
τῶν γυναικῶν μας ὄλων.

5

Εἰς κωφὸν βουλευτὴν

Εἶσαι κωφὸς εἰς τὴν Βουλὴν,
για σὲ τί εὐτυχία!
ἄλλ' ὄχι και κωφάλαος!
Γι αὐτὴ τί δυστυχία!

6

Εἰς τὸν ἀνδριάντα τοῦ Πατριάρχου

Ἄντὶ τὴν εὐλογία σου
νὰ δίνης εἰς Γραικίλους,
κάλλιον, Γέρων, νᾶνοιγες
τοὺς... πέντε σου δακτύλους!

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

7—

Στά δυο τούτα μανιφέστα ο μαξιμαλισμός έδειξεν όλη την ήθική και πνευματική βούλησή του. Έσπασε τα δεσμά τής φυσικής ροπής που έχει ο άνθρωπος να δουλεύει ελεύθερος άπα στην ελεύθερη γη και μέσα στην ελεύθερη πλάση. Και κήρυξε το δικαίωμα που έχει σήμερα ο πνευματικός πολιτισμός των έλλεκτών να πάρη στα χέρια του τη διαπαιδαγώγηση τής Καινούριας Κοινωνίας.

Δεν υπάρχει βέβαια καμία καλόβουλη αντίλογο ούτε αντίπραξη για τη μαξιμαλιστική αυτήν ενέργεια. Όποταν μάλιστα δε γράφτηκε μόνο στα χαρτιά αλλά μπήκε σ' άμεση και θετική εφαρμογή. Γιατί ύστερ' άπ' τα δυο αυτά μανιφέστα οι μουζικοί μοιράσανε σ' άκριβοδίκαιη μοιρασιά άναμεσό τους τις μεγάλες ιδιοκτησίες και δεθήσανε άμοιβαία να δουλεύουν όλοι τους για την επάρκεια όλου του Λαού τής Ρωσίας των Σοβιέτ.

Μετά βγήκεν η συμπληρωματική διάταξη για τη παιδεία που έλεγε: "Η μόρφωση των νέων Ρώσων πρέπει εξάπαντος ν' αλλάξη άφετηρία και σκοπό. "Ισαμε σήμερα το "Υπουργείο τής Παιδείας που έβγαζε διαταγές σ' όνομα τής "Απολυταρχίας μιάν είχε σκέψη, πώς να εφαρμόση τυφλά και μωρά τα παλιά παιδαγωγικά συστήματα. Οι δασκάλιοι των δημοτικών σχολείων κι' οι καθηγητές των γυμνασίων κυττούσαν πώς άνετώτερα να πάρουν το μισθό τους και να περιορίσουν τη φυσική ροπή των μαθητών. Τα μαθήματα πολλά πολλά κι' άχρηστα σκότωναν την ψυχή και το μυαλό των μικρών Ρώσων και τους έτοιμαζαν βορά στα δόντια τής άπολυταρχίας και του παραστρατισμένου κοινωνικού βίου. Σήμερα ο "Επίτροπος του Λαού θέλει να καταλάβουν οι δάσκαλοι ένα τραύμα, το έξής: "Ο μικρός μαθητής έχει ανάγκη άπο χαρακτήρα ελεύθερο. Γιαντό να καταργηθούν τα περιττά μαθήματα στα δημοτικά σχολεία και στα Γυμνάσια και να διδάσκονται οι μαθητές στα πρώτα τέσσερα χρόνια άνάγνωση, γραφή, αριθμητική, πραγματογνωσία, ρωσική μυθολογία, πατριδογραφία και χειροτεχνία, και λίγα γενικά μαθήματα γεωπονικά. Στ' άλλα 5 χρόνια για τη μέση εκπαίδευση του χρειάζονται του μαθητή να μάθη: ρωσική γραμματολογία, ιστορία του δημοσίου βίου τής χώρας του, πολιτική ιστορία τής εποχής του, γεωγραφία, ύγιεινή, φυσική, να τελειοποιηθί σε μιάν ώριμένη τέχνη ή κατά την κλίση του και το φυσικό του να διδαχτή μουσική, ζωγραφική, γλυπτική και να πάρη τα πρώτα στοιχεία στην άνώτερη λογοτεχνία. Οι καθηγητές του πρέπει να δώσουνε ξεχωριστή προσοχή στο ήθος του νάνε φυσικό, τίμιο και ν' αγαπά με φιλελεύτερον άνθρωπισμό τη φύση και τη ζωή.

Στο μεταξύ ο "Επίτροπος τής Παιδείας έδωσε τις σχετικές διαταγές για τη σύνταξη οδηγών στους δασκάλους και μαζί έγινε η άντικατάσταση των λειτουργών τής Παιδείας σύμφωνα με το έργο του Μαξιμαλισμού. Οι οδηγοί αυτοί παρορμούσαν τους δασκάλους και τους καθοδηγούσαν με ποιό τρόπο ν' άνταποκριθούν πιό χρήσιμα στην άποστολή τους. "Η "Ανώτερη Μόρφωση, ή "Ακαδημαϊκή κ' "Επιστημονική άφέθηκε στο δρόμο της. "Η "Επιστήμη ή Γνώση

κ' ή "Έρευνα δουλεύαν και δουλεύουν άδέσμευτες. Και μονάχα υπάρχει ο έλεγχος για τη διδασκαλία των πολιτικών, ιστοριολογικών και φιλοσοφικών μαθημάτων κι' αυτό ίσαμε κεί που μπορεί να βλάψη ή κακόβουλη διάθεση των καθηγητών το έργο του Μαξιμαλισμού.

Κατόπιν ο Λενίν έβγαλε τη διάταξη του για τα εργοστάσια τη βιομηχανία και το "Εμπόριο. "Ο,τι γίνεται με την εργασία στην έξοχη το αυτό εφαρμόζεται και στην εργασία των μεγάλων κέντρων. Τα εργοστάσια έγιναν κτήμα κοινό. "Η "Επικράτεια τα όρίζει και τα Σοβιέτ τα διευθύνουν. Οι εργάτες μέιναν στη θέση τους. "Υπάρχει μονάχα έλεγχος τής εκτελεστικής άρχής για τη ποιότητα των προϊόντων και για την άνάπτυξη και τη πρόοδο.

(Στ' άλλο φύλλο τελειώνει.)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Σ' όσους μās στέλνουν ποιήματα, διηγήματα κτλ. Μās είναι δύσκολο, άδύνατο πολλές φορές, να διαβάζουμε όλα όσα μās στέλνονται για δημοσίευση. Για τούτο άποφασίσαμε έδώ κ' έμπρός να τηρήσουμε την άπόλυτη άρχή: Θα διαβάζουμε μονάχα όσα τραγούδια δέν περνάνε τους δώδεκα στίχους και όσα πεζά πιάνουν το πολύ, καταβατά χαρτιού, άπο τη μία μεριά γραμμένον, σε όγδοο. Τάλλα στο καλάθι, "Όσοι έχουνε γράψει μεγαλύτερα ή τραγούδια ή πεζά, άς μās στέλνουνε μόνο την άρχή κ' έμεις την γράφουμε έδώ αν άξιζει ή όχι να μās στείλουν και τη συνέχεια. Μόνο ίτσι θα λυτρωθώμε όλοι μας και οι άναγνώστες μās άκόμα, άπο κάπο περιττό. — κ. Τακ. Φιτ. Στείλε μας κανένα άλλο, καλύτερο. — κ. Ταχυμέ άναγνώστη Λάρισα. "Ο Ρήγας Γκόλφης την έγραψε. Για τον Πεοικλή Γιαννόπουλο φά γράφουμε άργότερα πλαζεία. Ιού άξιζει ένα μνημόσυνο, του εύγενικού ιδεολόγου, στο "Νουμά. — κ. Κ. Μοβ. Σε εύχαριστούμε για το γράμμα. Το ποίημα όχι και τόσο έπιτυχημένο. — κ. Ν. Παναγ. Σ' εύχαριστούμε. — κ. Κωμική Σάτυρα. "Όχι και τόσο περίφημο. — Γ. Μ. Ζαμ. Καβάλλα. Τα λαβαμε όλα και σ' εύχαριστούμε. Θα σου γράφουμε άργότερα και ξεχωριστά. — κ. Β. Ζήν. "Άλλα καλύτερο και γενικώτερα. — κ. Γ Βούλ. Θάν το διαβάσουμε κα' θα σου πώμε, — κ. "Αγνωστ. Δοκίμασε σε κανένα άλλο θέμα. — κ. Κ. Στ. "Άμα στείλεις τίποτ' άλλο, καλύτερο άπο το πρώτο, σου γράφουμε πλατύτερα,

Ο "ΝΟΥΜΑΣ" ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

"Ο κ. ΓΕΩΡΓ. Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ (Συνοικία "Αγίου Γεωργίου ή Ντιλμπέρ Σοκάκ άριθ' 16) ε'χε την κλιτούνη να δεχτεί την άντιπροσωπεία του "Νουμά στην Σμύρνη και στην "Ανατολή. "Όποιος θέλει λοιπόν να γραφτεί συντρομητής, να πληρώσει συντρομή ή να δημοσιεύσει άγγελία στο "Νουμά, άς συνεννοηθεί μαζί του.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οι συνδρομητές των επαρχιών και του έξωτερικού να μās στείλουν τη συνδρομή τους με ταχυδρομική ή τραπεζιτική έπιταγή και με διευθύνση: "Ενδοτική "Εταιρεία "Τύπος, δόδος Σοφοκλέους. "Αριστέιδη.

"Η διαχείρηση του "Νουμά

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ:

„Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ“
Σοσιαλιστική καθημερινή άπογευματινή έφημερίς
Διευθυντής: Ν. ΓΙΑΝΝΙΟΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΤΕΛΕΟΛΟΓΙΑ

Ὁ δάσκαλος μας μᾶς πήρε, μιὰ φορά κ' ἕναν καιρὸ, νὰ μᾶς πᾶη στὴν ἐξοχή. Ὁ μακαρίτης ἦτανε ποτισμένος ἀπ' τὸ «Γερωσιτάδη» τῆς ἐποχῆς του καὶ προσπαθοῦσε πότε-πότε νὰ τοῦ μοιάζῃ. Ὅσο θυμᾶμαι μάλιστα, δὲν ἔπαιξε καὶ πολὺ ἀσχημα τὸ ρόλο του. Μᾶς τριγυροῦσε στὰ βουνὰ καὶ τοὺς κάμπους, μᾶς ἔδειχνε τὶς φυσικὲς ὠμορφιές, μᾶς ἐξηγοῦσε ὅσα μπορούσε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ὁ ἄνθρωπος, κ' ἔτσι, παίζοντας καὶ γελώντας, προσπαθοῦσε νὰ μᾶς χῶσῃ στὸ μυαλό του λίγη φυσικὴ ἱστορία, λίγη βοτανικὴ, λίγη ζωολογία, λίγο ἀπ' ὅλα τέλος πάντων. Μὰ εἶχε κ' ἕνα κακὸ ὁ καλὸς αὐτὸς ὁ δάσκαλος. Κακὸ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του περισσότερο, παρὰ γιὰ μᾶς. Ἦτανε παραπολὺ ἀνθρωποκεντρικὸς καὶ παραπολὺ τελεολόγος. Κ' ἔτσι τὴν πάθαινε συχνὰ καὶ πολὺ συχνὰ τᾶβρισκε σκοῦρα, ὅταν μιὰ διδασκαλικὴ παιδιάρικη ἀπορία ἐρχότανε νὰ ζητήσῃ ἀπ' τὴ σοφία του κάποιαν ἀπάντησιν, ποὺ δὲν ἦτανε εὐκόλο πάντα νὰ δοθῇ.

Μιὰ φορά, θυμᾶμαι, μᾶς μιλοῦσε γιὰ τὰ χηρῆσιμα πουλιὰ καὶ γιὰ τὰ χηρῆσιμα ἔντομα, μ' ἕναν ἐνθουσιασμό, ποὺ ἔκανε τὰ μεγάλα, γαλανὰ του μάτια ν' ἀνοίγωνται ὀλοστρόγγυλα, σὲ μιὰ θρησκευτικὴ ἔκσταση.

— Βλέπετε, λοιπὸν, παιδιά, μᾶς ἔλεγε, πὼς τίποτε δὲν εἶναι περιττὸ στὴ Φύσιν. Τὸ καθεὶ ἔχει τὸν προορισμὸ του. Ὁ πελαργὸς τρώει τὰ φίδια, ποὺ μᾶς δαγκάνουν, τὰ χελιδόνια τρώνε τὰ ἔντομα ποὺ καταστρέφουν τὰ σπαρτά μας, κάθε πλάσμα τοῦ Δημιουργοῦ, ποὺ τὸ νομίζουμε περιττὸ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, εἶναι πλασμένο γιὰ νὰ κἀνῃ κ' ἀπὸ ἕνα καλὸ στὸν ἄνθρωπον.

Εἶχαμε ἀνοίξῃ ὅλοι μιὰ πῆχιν τὸ στόμα μας καὶ τὸν ἀκούγαμε. Κανένας δὲν εἶχε συλλογισθῇ νὰ ρωτήσῃ, γιὰτὶ ὁ Δημιουργὸς ἔκανε τὸν πελαργὸ νὰ τρώῃ τὸ φεῖδι, μιὰ φορά ποὺ μπορούσε ἀξιόλογα νὰ μὴν κἀνῃ οὔτε τὸ φίδι γιὰ νὰ τρώγεται, οὔτε τὸν πελαργὸ γιὰ νὰ τρώῃ, ἀφοῦ μάλιστα τὸ φίδι δὲν φαίνεται νὰ χρησιμεύῃ γιὰ τίποτ' ἄλλο, παρὰ γιὰ νὰ δαγκάνῃ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ συμμαθητὴς μας ὁμοίως ὁ Κοκκινوترίχης, ποὺ τὸ παρατσούκλι του εἶχε σβύση τὸ ἀληθινὸ του ὄνομα, ἕνα τετραπέρατο παιδί κ' ἕνα πειραχτήρι τοῦ Διαβόλου, ἄρχισε νὰ ξίνη τὸ κεφάλι του. Ὁ δάσκαλος, ποὺ πολλὰ φορὲς εἶχε πελαγώσῃ ὁ δυστυχισμένος, ἀπ' τὶς ἀδιάκριτες ἀπορίες τοῦ Κοκκινوترίχου, γύρισε καὶ τὸν ἀγριοκύνταξε. Ὑστερα τοῦ εἶπε μισὰ θυμωμένα καὶ μισὰ εἰρωνικά:

— Γιατὶ ξεῖς τὸ κεφάλι σου, Κοκκινوترίχῃ; Ψεῖρες ἔχεις;

Ὁ Κοκκινوترίχης ἄλλο ποὺ δὲν γύρευε.

— Δὲν μοῦ λές, δάσκαλε; ρώτησε, κυττάζοντάς τον κατάματα. Ἐνα πρῶμα ἦθελα νὰ ρωτήσω...

Ὁ δάσκαλος ξίνησε λιγάκι τὰ μούτρα του, μὰ κρατήθηκε πάλι καὶ χαμογέλασε, μὲ μιὰ καλωσύνη, ποὺ δάγκωνε.

— Νὰ ρωτήσης, παιδί μου. Ὅποιος ρωτᾶει μαθαίνει.

Ὁ Κοκκινوترίχης πήρε θάρρος.

— Γιατὶ τίς ἔκανε ὁ Θεὸς τίς ψεῖρες; ρώτησε.

Ὁ δάσκαλος κοκκίνησε μιὰ στιγμὴ. Ὑστερα τῶρξιζε πάλι στὰ ἀστεῖα.

— Ἄμ' δὲν καταλαβαίνεις, Κοκκινوترίχῃ, γιατί τίς ἔκανε; Γιὰ νὰ σὲ ψειρίξῃ ἢ μάννα σου τὸ βράδυ, μωρὲ μάτια μου.

Ὅλα τὰ παιδιά γελᾶσανε καὶ τὸ ἐπεισόδιο τέλειωσε ὡς ἐκεῖ.

Ὑστερ' ἀπὸ χρόνια ἔτυχε ν' ἀνταμωθοῦμε κάποτε μὲ τὸν παλιό μου τὸ δάσκαλο.

— Θυμᾶσαι τὸν Κοκκινوترίχῃ, καλὴ του ὥρα; μοῦ εἶπε. Ἀπὸ τότε σπάζω τὸ κεφάλι μου νὰ βρῶ γιατί τίς ἔκανε ὁ Θεὸς τίς ψεῖρες. Ὅσο ἂν ἐρχότανε πάλι τὸ διαβολόπαιδο νὰ μὲ ρωτήσῃ, δὲν θὰ ἤξερα τί νὰ τοῦ ἀπαντήσω.

Πραχτὲς διαβάζοντας ἕνα χαρτί τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, γιὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τὸν ἐξανθηματικὸ τύφον, καὶ βλέποντας ἄρθρα ἀπάνω σὲ ἄρθρα νὰ ἐξηγοῦνε πὼς ἡ ψεῖρες μεταδίδουν τὴν τρομερὴν ἀρρώστεια καὶ μὲ τί μέσα πρέπει νὰ τίς κυνηγοῦμε, συλλογίστηκα τὸν παλιό μου δάσκαλο, ποὺ πέθανε μὲ τὸ παράπονον, χωρὶς νὰ βρῇ ποτὲ τὸν τελεολογικὸ λόγον τῆς δημιουργίας τῶν ψειρῶν. Ἄν ἔξοῦσε ὁ φτωχὸς στὶς ἡμέρας μας θὰ μπορούσε τώρα ν' ἀποστομῶσῃ κ' αὐτὸς τὸν τετραπέρατον τὸν Κοκκινوترίχῃ.

— Ὁ Δημιουργὸς, παιδί μου, ἔπλασε τίς ψεῖρες γιὰ νὰ μεταδίδουν τὸν ἐξανθηματικὸν τύφον.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— Ἐξεδόθηκε ὁ 18ος ἀριθμὸς τῆς Γ' χρονιᾶς τῆς «Κερκυραϊκῆς Ἀνθολογίας» μὲ τὸ διήγημα τῆς κ. Ἐλένης Θεοτόκη «Οἱ Πρόσφυγες», τὸ «Μάκβεθ» τοῦ Σαίξπηρ (μετάφρ. Κ. Θεοτόκη) τὰ «Χριστούγεννα τοῦ μικροῦ παιδιοῦ» τοῦ Δαστογιέφσκη, τὸ «Βουνὸ τῶν ἐλιῶνων» τοῦ A. de Vigny κτλ. κτλ.

— Ὁ δεύτερος ἀριθμὸς τῆς «Λύρας» ποὺ βγήκε προχτὲς εἶναι γεμάτος διαλέχτῃ φιλολογικῇ ὕλη. Περισσότερη ἐντύπωσιν μᾶς ἔκανε ἕνα ἐλληνολατινικὸ τραγούδι τοῦ νεοελληνολατινικοῦ ποιητῆ κ. Παπατζῶνη nobilissimus.

— Ὁ φελλᾶχος ποιητῆς κ. Βρυσμιτζᾶκης κάτω ἀπὸ κάτι καινούρια φελλᾶχικα τραγουδάκια του βάζει ἕνα ὀλιγόστιχο σημεῖωμά του ποὺ τῶναι γεμάτο μὲ ἀπὸ καὶ ποὺ σὰ γνήσιος ἀπὸ ποῦ—ἀνος ποιητῆς ποὺ εἶναι.

— Ἡ κ. Θεωνῆ Δρακοπούλου (Μυρτιώτισσα) ἀρχίζει τὴν ἐρχόμενη ἐβδομάδα μιὰ σειρά διαλέξεων γιὰ τοὺς συγγενήνους Ἑλληνας ποιητῆς, μὲ ἀπαγγελία ποιημάτων τῆς ἀπὸ τὴν ἴδια, ποὺ εἶναι μοναδικὴ καλλιτέχνισσα στὴν ἀπαγγελία.

— Τὸ κλισὸ τοῦ νέου Ρωσικοῦ ἔμνου ποὺ δημοσιεύουμε σήμερον μᾶς τὸ δάνεισε ἡ ἐφημερίδα «Ἀθῆναι», ποὺ τὸ πρωτοτύπωσε στὸ φύλλον τῆς Κυριακῆς, ποὺ εἶτανε ἀληθινὸ μπουκέτο μὲ τὰ διαλέχτῃ δημοσιεύματά του.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Γαλλικῆ. Στὸ περιοδικὸν «Ὁ Λόγος» δημοσιεύτηκε τὸ τελευταῖον ποίημα ποὺ μπόρεσε νὰ γράψῃ ὁ ποιητῆς Γκατιέ-Φερριέρ πρὶν σκοτωθῇ στὴν ἐκστρατεία τῶν Λαρδανελίων τὶς 17 τοῦ Ἀλωνᾶρη 1915. Νὰ μιὰ πρόχειρη μετάφρασιν στὸ περὶ τοῦ θλιβεροῦ αὐτοῦ τραγουδιοῦ:

«...Ὅσο κρατᾶει ὁ καταραμένος καὶ τρομερὸς τοῦτος πόλεμος, χωρισμένος στὴ νύκτα χωρὶς νὰ βλέπω τίποτα ὄραον, εἶδ' μέσα στὶς τρύπες σὴν τραγλοδύτης, μὲ τὸ μέτωπο ἐπάνω στὴν πέτρα καὶ τὰ πόδια μέσα στὸ νερὸ.

«Εἶμαι περισσότερο ὁ τυφλοπόντικας, ποὺ σέρνεται, ἢ ὁ ἄνθρωπος ποὺ λαχταράει τὸ γυλάξιο, ποὺ βλέπει; Ἡ λάσπη εἶναι τὸ κρεβάτι μου, τὸ φεγγάρι εἶναι ἡ λάμπα μου, ἡ σκόνη γεμίζει τὸ σπῆτι μου. ποὺ δὲν ἔχει σκεπῆ.

«Τὴν ἡμέρα ψένουμαι, τὴ νύκτα τουρτουρίζω. τὰ γένια σὲ

τρώνε, τὸ δέμα σου φωριάζει· ἔγινα σχεδὸν ξεβράκωτος (sans culotte) μὲ τὰ ρούχα μου τὰ ξεσκισμένα ὀλοῦθε.

«Μήτε σταλιά νερὸ νὶ πῶ, κανένα βιβλίο νὰ διαβάσω! Μόλις κάποιο γράμμα μὰ φορὰ τὸ μῆνα... Ἐμένα, ποὺ σὺν ἀρέντης ἐσήκωνα τὴ λύρα, τὸ ὄπλο μὲ βαραίνει σὺν σταυρὸς.

«Ὅπως τὸ ὄπλο μου κ' ἡ πίκα μου ἔχει βουλώσει, δὲν ἔχω πῶ φωτιά, μήτε ἴσκα, καὶ προσμένο τὸ θάνατο μέσῃ στὸ πρόσωπο ἀπὸ ἓνα βόλι, ποὺ θάρθη χωρὶς νὰ ξέρη κανεὶς ἀπὸ ποῦ...»

— Ὁ κ. Ἄνδρ. Καρπαντιὲ στρατιώτης, τραυματίας τοῦ πολέμου δημοσιεύει στὰ «Ἰδεαλιστικά Γαλλικά Τετράδια» μερικὲς παρατηρήσεις του, ποὺ τὶς ἔγραψε στὸ πρόσωπο ἢ στὸ νοσοκομείο. Νὰ λίγες ἀπ' αὐτές: «Ἐνα πατριωτικὸ ἄρθρο εἶναι γιὰ μᾶς πῶ ἀποδαρουντικὸ ἀπὸ μὴ ὁμοβροντία. Ἐχομε πολὺ καθαρὰ τὴν ἐντύπωση, ὅτι μᾶς γ... Δοκιμάστε λοιπὸν νὰ διαβάσετε ἓνα τέτοιο ἄρθρο μὲ τὴ λάστη ἴσαμετὴν κοιλία καὶ τότε τὰ ξαναλέμε!... Αὐτὴ ἡ ἀντιλογία ἀνάμεσα στὸ ἀνεῦμα τοῦ συγγραφέα καὶ τοῦ ἀναγνώστη εἶναι ἀπλοῦστατα ἢ κάποια διαφορὰ στὴν κλιτοπέραση... Ἐνα πατριωτικὸ ἄρθρο γιὰ νάχη ἀξία ἐδῶ θάπρεπε νὰ γραφῆ μέσα στὸ μικρὸ φυλακείο. Τότε θὰ βλέπαμε. Παραδέχομαι ὅτι οἱ ἄστοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τέτοια θροφή. Μὰ εἶναι πολὺ λίγη γιὰ μᾶς!

«Θὰ μοῦ εἶπτε, ὅτι πολὺ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς θερμοὺς πατριώτες ἐπέρασαν τὰ πενήντα. Τότε, ἄς σπαίνοιν κ' ἄς μὴ προτρέπουν τοὺς ἄλλους νὰ κάνουν ὅτι αὐτοὶ δὲν μπορού- νε νὰ τὸ κάνουν.

«Υπάρχουν πολιτικοὶ ποὺ φαντάζονται ἀκόμη, ὅτι ὁ πουα- λὺ πολέμαίε χαρούμενος!

«Υπάρχουν ὅσοι καλοζοῦν. Αὐτοὶ εἶναι ὅσοι ἐπωφελοῦν- ται τὸν π-λεμο. Ἐμεῖς, οἱ πουαλὺ δὲν εἴμαστε ἢ οἱ κακο- ζωισμένοι.

«Οἱ νεκροὶ φωνάζουν ἐκδίκηση, λένε.

«Ἄ! ἂν μπορούσαν νὰ μιλήσουν, ξέρω καλά τι θὰ φώ- ναζαν!

«Τὸ πῶ ἐκπληκτικὸ στὸν πόλεμο τοῦτο, εἶναι ὅτι ὁ Πρό- εδρος τοῦ Σύνδεσμου τῶν πατριωτῶν ἤ ἀκόμη, ἐνῶ τόσοι καὶ τόσοι ἀντιπατριώτες σκοτώθηκαν.»

Στὰ Γραφεῖα τῆς Ἐκδοτικῆς Ἐταιρ. «ΤΥΠΟΣ»
πωλεῖται χάρτης περιτυλίγματος.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠΑΓΓΕΛΙΑΣ

Κατόπιν παρακλήσεων πολλῶν κηριῶν καὶ δεσπο- νίδων,

Ἡ Κ' ΘΕΩΝΗ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ἀπεφάσισε νὰ σχηματίσῃ τρεῖς ἀπαγγελίας (cours). Τὰ μαθήματα ἀρχίζον ἀπὸ 1^{ης} Φεβρουαρίου ἐν. ἔτ. Πληροφορία καὶ ἔγγραφαὶ καθ' ἑκάστην ἡμέρ. Ζή- τῶνος 1, ὥρα 3—5 μ. μ.

Ἐκτὸς τῶν τάξεων (cours) δίδονται καὶ ἰδιαί- τερα μαθήματα.

Ἀδελφοὶ Δάνου & Λία

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ἐν Ἀθήναις, Θεσσαλο- ῶν καὶ Πάτραις, ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ἐν Καλά- μαις, Λαμία καὶ Νέα Ὑόρκη, ΑΝΤΑΠΟΚΡΙ- ΤΑΙ εἰς ἀπάσας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ:

ΔΙΑΚΟΜΙΣΙΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΗ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΙΣ
ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣΠΩΝΔΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΝ ΤΡΙΤΩΝ

ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΑΙΑ ΕΠΙ ΕΜΠΟ-
ΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΩΝ.

ΝΑΥΤΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΙΣΤΙΟΦΟΡΩΝ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΤΜΗΜΑ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ. Ἡμε- ρησία τηλεγραφικὴ ὑπηρεσία ἐκ τῶν κέντρων τῆς παραγωγῆς τῶν τιμῶν σταφίδων καὶ σῦ- κων. Διαρκὴς παρακαταθήκη σταφίδων, σῦκων καὶ σάκωνος πρὸς πώλησιν διὰ λ/σμὸν τῶν ἀποστολέων.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΜΟΥ ΕΠΑΡΧΙΩΝ. Παρα- λαβὴ καὶ ἀποστολὴ, μετὰ καταβολῆς τῆς ἀ- ξίας αὐτῶν, ἀλεύρων, σίτου, ὀρυζῆς καὶ ὀλων ἐν γένει τῶν εἰδῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ.

Γεν. Πράκτορες τῆς «ΠΡΟΝΟΙΑΣ»,
Ἄνων Ἐταιρίας Γεν. Ἀσφαλειῶν.

Τηλέφ. Πειραιῶς 1-87, Ἀθηνῶν: 15-57.

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις:

Ἀδελφοὺς Δάνου

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ:

ΟΙ ΓΥΡΙΣΜΟΙ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΛΥΡΗ

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

Δραχ. 3.

ΚΑ ΠΗΛΑ
ΣΙΓΑΡΕΤΑ

ΜΕΞΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΣΤΑΔΙΟΥ 14.

Ἐνεργεῖται πάσης φύσεως τραπε-
ζικαὶ ἐργασίαι ἦτοι:

Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλάγματος.

Ἐκδοσις ἐπιταγῶν καὶ τηλεγραφικῶν
ἐμβασμάτων ἐπὶ πάσης πόλεως τοῦ ἔξω-
τερικοῦ.

Ἐκδοσις πιστωτικῶν ἐπιστολῶν.

Ἀνοίγμα πιστώσεων.

Παραλαβὴ φορητικῶν καὶ προκατα-
βολαὶ ἐπὶ αὐτῶν ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ καὶ
Ἐξωτερικῷ.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρονογράφων.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐνεχυρογράφων
Γενικῶν Ἀποθηκῶν.

Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων.

Προεξοφλήσις ἐμπορ. γραμματίων.

Χρηματομηχανικαὶ ἐντολαὶ ἐν Ἀθή-
ναις καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Γίνονται δεκτοὶ καταθέσεις ὀψεως καὶ
ἐπὶ προθεσμίᾳ εἰς δραχμάς ὑπὸ τοῖς
ἑξῆς ὁροις:

2 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ὀψεως μέχρι
ποσοῦ Δρ. 50 000

2 ο/ο διὰ καταθέσεις ὀψεως ἀπὸ Δρ.
50,000 μέχρι Δρ. 100,000 (διὰ πᾶν ἐπι-
πλέον τῶν Δρ. 100,000 πωσὸν ἰδιαίτεροι
συμφωνίαι).

3 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας
μετὰ 6 μῆνας μέχρι 1 ἐτους.

4 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ
1 ἐτος μέχρι 2 ἐτῶν.

4 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας
μετὰ 2 ἐτη μέχρι 4 ἐτῶν.

«ΤΥΠΟΣ»